

УДК 355

Сергій СИЧ

старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький, Україна

ORCID ID 0000-0002-2952-5383

siropp82@ukr.net

В'ячеслав ОВЧАРЕНКО

доктор військових наук, доцент,
заступник начальника інституту,
Київський інститут Національної гвардії України,
м. Київ, Україна

ORCID ID 0000-0002-0953-6050

gepard50@gmail.com

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ШТУРМОВИХ ГРУП ПІДРОЗДІЛІВ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ

Тимчасова окупація російською федерацією частини території України, розпалювання росією збройного конфлікту в східних регіонах нашої країни, руйнування системи світової та регіональної безпеки і принципів міжнародного права виявили необхідність комплексного перегляду доктринальних положень щодо формування та реалізації воєнної політики України, визначення ролі і місця кожного сегмента сектору безпеки і оборони, зокрема органів охорони державного кордону.

©Сич С., Овчаренко В.

Сучасні бойові дії незаконних збройних формувань характеризуються такими особливостями: фронтальними діями підрозділів на тактичному рівні; широким застосуванням засідкових дій, мінуванням місцевості, створенням штучних загороджень шляхом пошкодження доріг, зривання мостів; відповідно організованою розвідкою з отриманням інформації про пересування військ від різних джерел; диверсійними та терористичними акціями, що спрямовані на виведення з ладу господарчих об'єктів, які мають життєво важливе значення для економіки регіону. Установлено, що найбільш ефективним підрозділом для виконання завдань у специфічних умовах є прикордонний підрозділ швидкого реагування, основним елементом бойової частини структури якого є штурмові групи. У дослідженні автором розроблено рекомендації управлінню органу охорони державного кордону щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп прикордонного підрозділу швидкого реагування під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону (розглянуто за декількома варіантами (напрямами), визначені способи виконання завдань на “зеленому” кордоні, у разі локалізації нестандартних (кризових) ситуацій та зазначені особливості застосування штурмових груп. Запропоновані рекомендації можуть бути використані для формування пропозицій управлінню органу охорони державного кордону щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп підрозділів швидкого реагування для виконання завдань за призначенням.

Ключові слова: завдання; нестандартні (кризові) ситуації; орган охорони державного кордону; підрозділ швидкого реагування; рекомендації; завдання; службовий порядок; штурмова група.

1. ВСТУП

Сучасні бойові дії характеризуються такими особливостями: фронтальними діями підрозділів на тактичному рівні; широким застосуванням засідкових дій, мінуванням місцевості, створенням штучних загороджень шляхом пошкодження доріг, підривання мостів; відповідно організованою розвідкою з отриманням інформації про пересування військ із різних джерел; диверсійними та терористичними акціями, що спрямовані на виведення з ладу господарчих об'єктів, які

мають життєво важливе значення для економіки регіону. З огляду на цей досвід найбільш ефективним для виконання завдань у специфічних умовах є підрозділ швидкого реагування, основним елементом бойової частини структури якого є штурмові групи. Штурмові групи повинні мати додаткові засоби вогневої підтримки та бойового забезпечення, а також додаткову військову техніку.

Постановка проблеми. Зважаючи на вищезазначене та результати аналізу історичного досвіду застосування десантно-штурмових груп прикордонних військ під час війни в Республіці Афганістан, тактики дій противника в районі проведення бойових дій на тимчасово окупованих територіях, наявного теоретико-методичного забезпечення прийняття рішень щодо формування варіантів штурмових груп на виконання специфічних завдань, обґрунтування вибору показників та критеріїв оцінки ефективності, розробити рекомендації управлінню органу охорони державного кордону щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп прикордонного підрозділу швидкого реагування під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону. Об'єкт дослідження – реалізація завдань прикордонними підрозділами швидкого реагування під час ускладнення обстановки. Предмет дослідження – методичний апарат формування раціонального варіанта штурмових груп прикордонних підрозділів швидкого реагування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній вітчизняній науковій літературі, що присвячена діям в умовах збройних конфліктів та спеціальних операцій, приділяється багато уваги різним формам, способам ведення збройної боротьби та складовим системи забезпечення прикордонної безпеки [1]–[16]. Водночас головна увага приділяється вивченню бойового досвіду військових формувань та правоохоронних органів на південному Сході України, а дослідженню структури та тактики дій незаконних збройних формувань, що стали головним противником військових і правоохоронців, учені приділяють недостатньо уваги.

Метою статті є обґрунтування рекомендацій штабу органу охорони державного кордону (ООДК) щодо формування раціональних варіантів штурмових груп для виконання завдань за призначенням.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рекомендації управлінню ООДК щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп прикордонного підрозділу швидкого реагування під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону розглянемо за декількома варіантами (напрямами): способи виконання завдань на “зеленому” кордоні; локалізація нестандартних (кризових) ситуацій; застосування штурмових груп.

2.1. Способи виконання завдань на “зеленому” кордоні.

Вибір способів виконання завдань штурмовими групами залежить від мети їх застосування. Під час виконання завдання з охорони державного кордону на штурмові групи покладені завдання щодо проведення спеціальних дій у межах контрольованого прикордонного району у визначених районах та на напрямках підвищеної оперативної активності. Для обґрунтованого рішення щодо проведення спеціальних дій, вибору конкретного варіанта застосування штурмових груп доцільно використати модель прогнозу значень статистичних параметрів умов виконання завдань складом штурмових груп і модель оцінки та прогнозу рівня загострення обстановки у визначених районах та на напрямках підвищеної оперативної активності. Зазначені дії ґрунтуються на активному пошуку порушників законодавства про державний кордон, що можна реалізувати, використовуючи набір ознак кожного типу правопорушення, оперативну випереджувальну інформацію та своєчасно реагуючи на відповідні зміни обстановки.

Основу службових дій штурмових груп становить служба прикордонних нарядів (службових елементів), яка здійснюється за будь-якої обстановки. Наряд (службовий елемент) виконує завдання у визначеному районі (секторі) шляхом спостереження, прослуховування, перевірки документів, огляду транспортних засобів, опитування осіб, огляду місцевості та місцевих предметів. Якість указаних дій залежить від прогнозованого “портрета” (складу ознак) порушників. З метою досягнення поставлених завдань доцільно використати модель оцінки ймовірності стану багатомірної події правопорушення у зоні відповідальності (застосування) штурмової

групи. Для ефективного ведення спеціальних дій у ході організації охорони державного кордону на підставі аналізу обстановки визначаються райони (сектори) дій. Залежно від можливого розвитку обстановки та місцевих умов розробляється декілька варіантів несення служби. Склад варіантів несення служби залежить від прогнозу загроз, що ґрунтується на інформаційному забезпеченні з урахуванням старіння інформації. Наряд (службовий елемент) переміщується у визначеному районі (секторі) від одного місця несення служби до іншого, вказаних у розпорядженні (завданні), спостерігаючи за місцевістю по маршруту руху, берегом і водною поверхнею. Для огляду місць можливого переховування порушників законодавства від штурмової групи висилаються військовослужбовці, які в пішому порядку здійснюють огляд місць можливого укриття правопорушників.

У разі отримання інформації про порушення державного кордону або його можливе порушення у межах району (сектору) дій прикордонний наряд (службовий елемент) зі складу штурмової групи висувається на визначений напрямок, доповідає посадовій особі, яка вислала наряд, інформує начальника прикордонного підрозділу, на ділянці якого він виконує завдання, і діє за їх вказівками. Указане потребує визначення кількості необхідних сил (залежно від типу порушення, підготовленості військовослужбовців, спроможності протидіяти порушникам). З цією метою доцільно використати модель оцінки необхідного складу штурмових груп для виконання завдань поза пунктами пропуску та модель бою військовослужбовців штурмової групи під час локалізації нестандартних кризових ситуацій. З метою реалізації випереджувальної інформації (за наявності сил) наряд (службовий елемент) може виставляти від себе інші прикордонні наряди на ймовірні напрямки (маршрути) руху правопорушників.

Під час виконання розвідувально-пошукових дій штурмова група може виконувати такі завдання: вести спеціальні дії з виявлення правопорушників або ознак порушення (спроби порушення) державного кордону; виявляти можливі маршрути переміщення незаконних мігрантів, зброї, засобів терору, наркотичних речовин від лінії державного кордону на глибину контролюваного прикордонного району;

здійснювати перевірки перевалів, ущелин, ділянок лісових масивів, лощин, западин, що коротким шляхом виводять до лінії державного кордону; виявляти можливі місця укриття порушників, осіб, які перебувають у розшуку.

Особовий склад, що призначений для проведення розвідувально-пошукових дій, має чітко знати: час виходу до визначеного об'єкта (місця) за маршрутом руху; маршрути, напрямки та райони місцевості, які підлягають ретельному огляду; способи виконання завдань; райони денного (нічного) відпочинку особового складу та порядок їх охорони; порядок підтримання зв'язку; сигнали взаємодії; місця укриття на випадок непогоди; заходи безпеки під час несення служби.

Отримавши наказ (розпорядження) на охорону кордону, старший наряду (службового елементу), використовуючи модель оцінки й упорядкування за важливістю інформаційних ознак елементів оперативної обстановки в районах виконання завдань штурмовою групою, визначає порядок огляду місцевості та місцевих предметів на маршруті руху, дії в разі виявлення правопорушників або ознак їх перебування на місцевості та підтримання взаємодії з резервом органу (підрозділу) охорони кордону, на ділянці (у зоні відповідальності) якого штурмова група виконує завдання. Під час огляду можливих районів (місць) укриття правопорушників старший прикордонного наряду (службового елементу) організує спостереження за цим районом (місцем), ретельний огляд місцевості й місцевих предметів. Особливу увагу потрібно звертати на балки, яри, ями, окремі помешкання та інші місця, де можуть сховатись порушники. В окремих випадках можливе виставлення додаткових прикордонних нарядів ("Секрет", "Засідка") на ймовірних маршрутах руху правопорушників. Це потребує створення складу ознак зон, де доцільно виставляти вказані прикордонні наряди.

У разі виявлення правопорушників або інших інформаційних ознак порушення державного кордону старший прикордонного наряду (службового елементу) доповідає старшому начальнику, начальнику прикордонного підрозділу, на ділянці якого він діє, організує переслідування і затримання правопорушників відповідно до обстановки й отриманих розпоряджень.

Для забезпечення оперативного реагування на зміни в обстановці від штурмової групи можуть призначатися чергові сили, а також за рішенням старшого начальника, залежно від завдань та характеру службових дій можуть висилатися й інші види прикордонних нарядів.

2.2. Локалізація нестандартних (кризових) ситуацій.

Дії сил штурмових груп з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій у зоні відповідальності здійснюються за рішенням старшого начальника відповідно до плану локалізації кризових ситуацій у разі:

виявлення ознак або отримання даних про порушення законодавства України про державний кордон дрібними групами порушників;

порушення законодавства України про державний кордон великими групами порушників;

блокування містечка прикордонного підрозділу;

блокування прикордонного наряду під час конвоювання ним затриманих правопорушників;

спроби захоплення прикордонного наряду;

нападу на прикордонний наряд з метою захоплення зброї;

захоплення заручників у пункті пропуску через державний кордон;

блокування пункту пропуску через державний кордон;

прориву транспортного засобу на в'їзд в Україну;

виявлення у пункті пропуску злочинців, терористів;

виявлення у пункті пропуску засобів терору, зброї, наркотичних, радіоактивних речовин;

виявлення у потоці пасажирів особи, стосовно якої є доручення правоохоронних органів, якій заборонено в'їзд в Україну;

прориву транспортного засобу з терористами і заручниками.

Локалізація нестандартних (кризових) ситуацій силами штурмової групи може проводитися самостійно або у взаємодії з іншими підрозділами ДПСУ, а також іншими підрозділами взаємодійних правоохоронних органів. Під час локалізації нестандартної (кризової) ситуації сили штурмових груп не повинні допускати дії, які можуть мати тяжкий наслідок для держави. Дії запобіжного характеру вживають відповідно до вказівок старшого начальника.

Основними способами дій сил штурмових груп з локалізації нестандартної (кризової) ситуації є: прикриття; пошук; блокування; переслідування, захоплення (знешкодження).

Завчасна підготовка сил штурмових груп до локалізації нестандартних (кризових) ситуацій полягає у розробленні розрахунку сил і засобів за елементами службового порядку та його завчасне уточнення у разі зміни обстановки, організації системи підготовки особового складу та підрозділу до дій з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій.

Службовий порядок штурмової групи під час локалізації нестандартних (кризових) ситуацій залежить від характеру дій правопорушників та особливості обстановки, яка склалась. Він має відповідати замислу дій і забезпечувати: завчасне і надійне прикриття (блокування) районів, об'єктів, на яких виникла нестандартна (кризова) ситуація; проведення рішучих дій із захоплення (знешкодження) правопорушників або їх видворення за кордон; здійснення маневру сил і засобів; підтримання взаємодії та постійного управління.

У разі дій з локалізації нестандартної (кризової) ситуації, озброєного характеру він має відповідати замислу дій і забезпечувати: повне використання вогневих можливостей штурмової групи; швидке використання результатів застосування зброї та вигідних умов місцевості; здійснення маневру; активність дій; найменше ураження від застосування зброї правопорушниками; підтримання взаємодії та управління.

Службовий порядок штурмової групи під час локалізації нестандартних (кризових) ситуацій неозброєного характеру, може складатися з групи прикриття (блокування), групи розосередження, групи пошуку, групи захоплення, резерву.

Для локалізації нестандартних (кризових) ситуацій озброєного характеру службовий порядок штурмової групи, крім того, може складатися з групи вогневих засобів; групи захоплення та резерву.

У разі відбиття озброєного вторгнення службовий порядок штурмової групи складається з лінії бойових машин, вогневих засобів, групи захоплення та резерву.

З метою завчасної підготовки штурмової групи до виконання завдань з локалізації нестандартної (кризової) ситуації під час організації оперативно-службових дій за планом старшого начальника проводиться рекогносцировка, у ході якої вивчається місцевість на напрямках (у районах), де застосування штурмової групи найбільш імовірно.

Організуються і проводяться заняття, тренування та навчання відповідно до характеру майбутніх дій, озброєння і техніка утримуються в постійній готовності до застосування, підтримуються в установлених нормах запаси матеріальних засобів.

Особовий склад штурмової групи в межах зони відповідальності (ділянки, на якій виконує завдання) має знати: точне проходження на місцевості державного кордону, положення прикордонних знаків; стики і розмежувальні лінії; приховані підступи до кордону і можливі місця укриття правопорушників; напрямки, на яких відбувалися порушення кордону, нестандартні (кризові) ситуації; характер місцевості, дороги, стежки, перевали, їхню прохідність у різні пори року, залежно від стану погоди; місця, небезпечні для руху; зони упевненого радіозв'язку, видимості й чутності зорових та звукових сигналів; розташування населених пунктів; райони проведення робіт, характер господарсько-виробничої діяльності місцевого населення та його національні звичаї; елементи плану спеціальних заходів прикордонного підрозділу.

Особовий склад зобов'язаний уміти вільно орієнтуватися на ділянці прикордонного підрозділу в будь-яку пору року і в будь-який час, за різних погодних умов.

Тренування з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій необхідно планувати не менше одного разу на місяць за графіком, який розробляється органом охорони державного кордону (прикордонним підрозділом швидкого реагування) та затверджується разом з календарним планом роботи органу охорони кордону на місяць. Під час тренування опрацьовуються питання: приведення штурмових груп у готовність до раптово виниклих завдань у мирний час;

дії особового складу з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій на державному кордоні за варіантами дій, передбачених планами локалізації нестандартних (кризових) ситуацій та планами взаємодії

(плановими таблицями взаємодії) у разі ускладнення обстановки на державному кордоні; дії особового складу в разі виникнення нестандартних (кризових) ситуацій, загрози виникнення або виникнення терористичного акту на об'єкті відповідальності ДПСУ.

Під час проведення практичних занять та тренувань особливу увагу слід приділити правильному вибору місцевості проведення занять (тренувань). З цією метою під час підготовки до проведення занять (тренувань) проводиться рекогносцировка районів (місцевості) проведення занять (тренувань). У ході рекогносцировки потрібно оцінити, наскільки цей район відповідає замислу заняття (тренування) і як його необхідно дообладнати.

Проведення тренувань в обов'язковому порядку необхідно здійснювати з моделюванням складної обстановки шляхом подання ввідних та послідовного нарощування обстановки за 2-3 ситуаційними елементами. Сценарій проведення тренування за всіма елементами відображати у відповідних конспектах керівника.

2.3. Особливості застосування штурмових груп.

Особливість службової діяльності штурмових груп полягає в їх застосуванні перш за все для реалізації отриманої випереджувальної інформації, силового забезпечення проведення спеціальних, оперативно-розшукових заходів із запобігання і припинення діяльності організованих злочинних угруповань, проведення спеціальних дій із захоплення правопорушників, а також дій з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій, а також для участі в антитерористичних заходах у зоні відповідальності. З метою реалізації вказаної особливості службової діяльності штурмових груп доцільно використовувати модель бою військовослужбовців штурмової групи під час локалізації нестандартних кризових ситуацій.

Для виконання визначених завдань штурмові групи застосовуються, як правило, окремими службовими елементами або окремими нарядами. До складу тих, які застосовуються для проведення спеціальних дій, потрібно включати офіцерів оперативно-розшукових підрозділів, відділів внутрішньої та власної безпеки, а також офіцерів підрозділів дізнання та адміністративного провадження.

Під час планування застосування штурмових груп ретельно опрацьовується порядок дій особового складу в різних умовах обстановки з огляду на наявні дані та прогноз можливої зміни обстановки. Водночас передбачаються дії штурмової групи, якщо вона діє приховано та у взаємодії з іншими структурними підрозділами прикордонної служби або взаємодійними органами МВС, СБУ.

Під час застосування штурмових груп начальник ООДК (прикордонного підрозділу швидкого реагування), виходячи з оцінки обстановки, обов'язково уточнює, а за необхідності змінює райони, час, порядок їхніх дій.

Слід уникати застосування штурмових груп, окремих нарядів (службових елементів) протягом тривалого часу на одних і тих же ділянках (напрямах), в один і той же час, за винятком випадків реалізації отриманої випереджувальної інформації. Недоцільно розташовувати прикордонні наряди (службові елементи) від штурмової групи лінійно або на одному напрямку. Під час застосування штурмової групи потрібно здійснювати постійний моніторинг обстановки та своєчасний маневр.

Керівники оперативно-розшукових підрозділів, підрозділів внутрішньої та власної безпеки, в інтересах яких діють штурмові групи, здійснюють планування їх дій, ставлять їм завдання, а в ході оперативно-службових дій можуть здійснювати керівництво їхньою діяльністю. Вони відповідають за правильне й ефективне застосування штурмової групи, законність та результати оперативно-службових дій, правові наслідки.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На штурмові групи прикордонних підрозділів швидкого реагування доцільно покласти такі завдання: проведення операцій, пов'язаних з реалізацією оперативної інформації про ворожу діяльність на державному кордоні спецслужб іноземних держав, екстремістських і злочинних угруповань; захист в екстремальних умовах приміщень, транспортних засобів та інших об'єктів; здійснення розвідувально-пошукових заходів; забезпечення безпеки заходів, що проводяться керівництвом прикордонного відомства; звільнення заручників з чис-

ла військовослужбовців підрозділів, органів Державної прикордонної служби України; вивчення оперативної обстановки в місцях передбачуваних дій, проведення рекогносцировок зазначених районів; участь у проведенні спеціальних заходів, пов'язаних з реалізацією конкретної оперативної інформації, інформації взаємодійних правоохоронних органів; участь у розшуку і затриманні озброєних груп і осіб, які перетнули або намагаються перетнути державний кордон (лінію розмежування); забезпечення безпеки складу Державної прикордонної служби України у разі проведення оперативних заходів на державному кордоні (лінії розмежування).

Розроблено рекомендації управлінню ООДК щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп прикордонного підрозділу швидкого реагування під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону (розглянуто за декількома варіантами (напрямами), визначені способи виконання завдань на “зеленому” кордоні, у разі локалізації нестандартних (кризових) ситуацій та зазначені особливості застосування штурмових груп.

Запропоновані рекомендації можуть бути використані для формування пропозицій управлінню ООДК щодо визначення раціонального варіанта застосування штурмових груп підрозділів швидкого реагування для виконання завдань за призначенням.

Напрямом подальших досліджень є розроблення методики оцінки ефективності застосування штурмових груп підрозділів швидкого реагування та обґрунтування їх раціонального складу для виконання типових завдань з охорони державного кордону.

Список використаних джерел

1. Андрушко О. В. Модель протидії підрозділів прикордонного загону диверсійно-розвідувальним групам у зоні проведення операції Об'єднаних сил : дис. ... д-ра філ. : 252. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 176 с.
2. Глуздань О. П. Методика оцінки ефективності застосування прикордонної комендатури швидкого реагування Державної прикордонної служби України під час участі у стабілізаційних діях військ (сил) : дис. ... к-та військ. наук : 21.02.02. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2019. 224 с.

3. Івашков Ю. Б. Методологічні основи функціонування Державної прикордонної служби України в загрозливий та особливий період : дис. ... д-ра військ. наук : 21.02.02. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2018. 359 с.

4. Катеринчук І., Мисик А., Горбатюк А. Модель спільних дій підрозділів військових формувань та правоохоронних органів під час виконання завдань територіальної оборони. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2017. № 1(71). С. 87–106.

5. Катеринчук І. С., Кривий І. В. Обґрунтування підходів з формування службового порядку сил і засобів органів та підрозділів охорони державного кордону під час реагування на надзвичайні ситуації. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. Серія : охорона прапорядку*. Харків : Видавництво ХНУПС, 2017 № 3. С. 135–140.

6. Кириленко В. А., Мейко О. В. Щодо питання пошуку шляхів підвищення ефективності застосування окремих відділів прикордонної служби типу “С”. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : : тези VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2013.

7. Локальна війна в Афганістані (методичні рекомендації для проведення лекційних занять). URL: <http://studgo.pp.ua/vyhov/Godyny/Aphganistan.pdf>.

8. Городнов В. П., Назаренко В. О., Мейко, О. В. Модель прогнозу ефективності та вибору раціонального варіанта застосування мобільних груп окремого відділу прикордонної служби типу “С” під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону. *Честь і закон*. Харків : Видавництво АНГУ, 2014. № 4(51).

9. Мисик А. Б., Андрушко О. В. Модель оцінки спроможності прикордонних підрозділів до виконання завдань боротьби з диверсійно-розвідувальними групами. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. № 1(82). С. 138–155.

10. Назаренко В. О., Мейко О. В. Обґрунтування змісту та структури моделі і методики прогнозу ефективності вибору раціонального варіанта застосування мобільних груп окремого відділу прикордонної служби типу “С” під час ускладнення обстановки на ділянках державного кордону. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : тези VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014.

11. Незаконні воєнізовані або збройні формування (групи). URL : <http://cybor.com.ua/content/view/1206/58/1/14>

12. Серватюк В. М., Поліщук М. М. Структура незаконних збройних формувань та особливості їхньої тактики дій на південному сході України. *Збірник наукових праць. Серія: військові та технічні науки. Хмельницький* : Видавництво НАДПСУ, 2015. № 1(63).

13. Трембовецький О. Г. Методика роботи штабу прикордонного загону щодо пошуку і ліквідації диверсійно-розвідувальних груп противника. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Хмельницький* : Видавництво НАДПСУ, 2018. № 4(56). С. 133–142.

14. Федоренко В. В. Розвиток тактики за досвідом локальних війн кінця XX – початку XXI століть. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe

Sych S., Ovcharenko V. RECOMMENDATIONS ON THE USE OF RAPID RESPONSE UNITS ASSAULT GROUPS TO PERFORM ASSIGNED TASKS

Temporary occupation by the russian federation of a part of the territory of Ukraine, incitement of armed conflict by russia in its eastern regions and destruction of the system of global and regional security and principles of international law have revealed the need for a comprehensive review of doctrinal provisions on the formation and implementation of Ukraine's military policy, determining the role and place of each segment of the security and defense sector, in particular the State Border Guard Bodies.

Modern combat actions of illegal armed formations are characterized by such features as: frontal actions of units at the tactical level; widespread use of ambush actions, mining of terrain, creation of artificial barriers by damaging roads, demolition of bridges; respectively organized intelligence with getting information on the movement of troops from various sources; sabotage and terrorist actions aimed at disabling economic facilities that are vital for the economy of the region. It has been established that the most effective unit for performing tasks in specific conditions is the Border Guard Rapid Response Unit. The main element of the combat part of its structure are assault groups. During the study, the author developed recommendations for the management of the SBGB to determine the appropriate variant of the use of assault groups of the Border Guard Rapid Response Unit during the complication of the situation on

the state border is considered in several options (directions), the ways of performing tasks on the “green” border, in the localization of non-standard (crisis) situations and the peculiarities of the use of assault groups are determined. The proposed recommendations can be used in the formation of proposals to the State Border Guard Body authorities to determine the rational variant of the use of assault groups of Rapid Response Units to perform assigned tasks.

Key words: tasks; non-standard (crisis) situations; State Border Guard Body; Rapid Response Unit; recommendations; service order; assault group.

References

1. Andrushko O. V. (2021). *Model protidii pidrozdiliv prikordonnoho zahonu dyversiino-rozviduvalnym hrupam u zoni provedennia operatsiii Obiednanyh syl* [Model of counteraction of border detachment units to commando groups in the area of the Joint Forces Operation]. Doctors thesis. Khmelnytskyi. [in Ukrainian]
2. Hluzdan O. P. (2019). *Metodyka otsinky efektyvnosti zastosuvannia prykordonnoi komendatury shvydkoho reahuvannia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy pid chas uchasti u stabilizatsiinikh diiakh viisk (syl)* [Methodology for assessing the effectiveness of the use of the Border Guard Rapid Response Commandant's Office of the State Border Guard Service of Ukraine during participation in the stabilization actions of troops (forces)]. PhD thesis. Hmelnytskyi, 2019 r. [in Ukrainian].
3. Ivashkov Yu. B. (2018). *Metodolohichni osnovy funktsionuvannia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy v zahrozlyvyi ta osoblyvyi period* : [Methodological foundations of the functioning of the State Border Guard Service of Ukraine in a threatening and special period]. Khmelnytskyi. [in Ukrainian]
4. Katerynchuk I., Mysyk A., Horbatiuk A. (2017). *Model spilnykh dii pidrozdiliv viiskovykh formuvan ta pravookhoronnykh orhaniv pid chas vykonannia zavadan terytorialnoi oborony*. [Model of joint actions of units of military formations and law enforcement agencies during the implementation of territorial defense tasks]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*, no.1 (71), pp. 87–106. [in Ukrainian]
5. Katerynchuk I. S., Kryvyi I. V. (2017). *Obruntuvannia pidkhodiv z formuvannia sluzhbovoho poriadku syl i zasobiv orhaniv ta pidrozdiliv okhorony derzhavnoho kordonu pid chas reahuvannia na nadzvychaini sytuatsii*.

[Substantiation of approaches to the formation of the official order of forces and means of bodies and units of state border protection during emergency response]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl. Seria : okhorona pravoporiadku*. Harkiv : Kharkiv : Vydavnytstvo HNUPS, no. 3, pp. 135–140. [in Ukrainian].

6. Kyrylenko V. A., Meiko O. V. (2013). *Schodo pytannia poshuku shliakhiv pidvyschennia efektyvnosti zastosuvannia okremykh viddiliv prykordonnoi sluzhby typu "S"*. [On the issue of finding ways to increase the efficiency of the use of Separate Border Guard Divisions type "C"]. *Osvitnio-naukove zabezpechennia dialnosti pravoohoronnykh orhaniv i viiskovykh formuvan Ukrainy : tezy VI Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Khmelnytskyi : NADPSU. [in Ukrainian].

7. *Lokalna viina v Afhanistani (metodychni rekomendatsii dlia provedennia leksiinykh zaniat)*. [Local war in Afghanistan (methodological recommendations for lecture classes)]. Retrieved from: <http://studgo.pp.ua/vyhov/Godyny/Aphganistan.pdf> (accessed 10 June 2022). [in Ukrainian]

8. Horodnov V. P., Nazarenko V. O., Meiko, O. V. (2014). *Model prohnozu efektyvnosti ta vyboru ratsionalnoho varianta zastosuvannia mobilnykh hrup okremoho viddilu prykordonnoi sluzhby typu "S" pid chas uskladnennia obstanovky na dilianskakh derzhavnoho kordonu* [Model of forecasting the effectiveness and selection of a rational option for the use of mobile groups of a Separate Border Guard Divisions type "C" during the complication of the situation at the state border]. *Zbirnik naukovih prats № 4 (51) "Chest i zakon"*. Harkiv : Vid-vo ANGU, 2014. [in Ukrainian].

9. Mysyk A. B., Andrushko O. V. *Model otsinky spromozhnosti prykordonnykh pidrozdiliv do vykonannia zavdan borotby z dyversiino-rozvidualnymy hrupamy*. [Model for assessing the capability of border units to perform tasks of combating commando groups]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Khmelnytskyi : Vydavnytstvo NADPSU, no. 1(82), pp. 138–155. [in Ukrainian].

10. Nazarenko V. O., Meiko O. (2014). *Obgruntuvannia zmistu ta struktury modeli i metodyky prohnozu efektyvnosti vyboru ratsionalnoho varianta zastosuvannia mobilnykh hrup okremoho viddilu prykordonnoi sluzhby typu "S" pid chas uskladnennia obstanovky na dilianskakh derzhavnoho kordonu*. [Substantiation of the content and structure of the model and methodology for predicting the effectiveness of choosing a rational option for the use of mobile groups of a separate department of the Separate Border Guard Service type "C" during the complication of the situation at the state border]. *Osvitnio-naukove zabezpechennia dialnosti*

pravookhoronnykh orhaniv i viiskovykh formuvan Ukrainy: tezy VII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Khmelnytskyi : Vydavnytstvo NADPSU. [in Ukrainian].

11. *Nezakonni voienizovani abo zbroini formuvannia (hrupy)*. Retrieved from : <http://cyclop.com.ua/content/view/1206/58/1/14> (accessed 10 June 2022). [in Ukrainian].

12. Servatiuk V. M., Polischuk M. M. (2015). *Struktura nezakonnykh zbroinykh formuvan ta osoblyvosti yikhnoi taktyky dii na pivdennomu skhodi Ukrainy* [The structure of illegal armed groups and features of their tactics in the south-east of Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats. Seria: viiskovi ta tekhnichni nauky*. Khmelnytskyi : Vydavnytstvo NADPSU, no. 1 (63). [in Ukrainian].

13. Trembovetskyi O. H. (2018). *Metodyka roboty shtabu prykordonnoho zahonu schodo poshuku i likvidatsii dyversiino-rozviduvalnykh hrup protyvnyka*. [Methodology of work of the Border Detachment Headquarters to find and eliminate commando groups of the enemy]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy*. Khmelnytskyi : Vydavnytstvo NADPSU, no. 4(56). pp. 133–142. [in Ukrainian].

14. Fedorenko V. V. *Rozvytok taktyky za dosvidom lokalnykh viin kintsia KhKh – pochatku KhXI stolit.* [Development of tactics based on the experience of local wars of the late XX – early XXI centuries]. [Retrieved from: [https:// irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiiirbis_64.exe](https://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiiirbis_64.exe) (accessed 10 June 2022)]. [in Ukrainian].